

CUPRINS

ABREVIERI ȘI ACRONIME	5
CAPITOLUL I. SOLUȚIONAREA PAȘNICĂ A DIFERENDELOR	7
1. Principiul soluționării pașnice a diferendelor	7
2. Noțiunea de „diferend”	10
3. Soluționarea pe cale pașnică a diferendelor: mijloacele politico-diplomatice.....	16
4. Soluționarea pe cale pașnică a diferendelor prin mijloace juridictionale	37
5. Soluționarea diferendelor în cadrul organizațiilor internaționale.....	72
CAPITOLUL II. LIMITELE UTILIZĂRII FORȚEI ÎN DREPTUL INTERNAȚIONAL CONTEMPORAN	105
1. Principiul interzicerii folosirii forței	105
2. Excepțiile prevăzute de Carta ONU cu privire la interzicerea folosirii forței	106
3. Modalitățile de utilizare a forței în cadrul sistemului de securitate colectivă creat prin Carta ONU	110
4. Limitele sistemului de securitate colectivă creat prin Carta ONU. Soluțiile practice.....	126
CAPITOLUL III. RĂSPUNDEREA INTERNAȚIONALĂ A STATELOR PENTRU FAPTE ILICITE.....	130
1. Aspecte generale	130
2. Fundamentul răspunderii internaționale	131
3. Conduita ilicită – element al răspunderii internaționale	132
4. Imputabilitatea conduitei ilicite – element constitutiv al răspunderii statelor	132
5. Cauzele care exclud caracterul ilicit al faptului	135
6. Prejudiciul	136
7. Formele de reparare a prejudiciului	138

CAPITOLUL IV. RĂSPUNDEREA INTERNAȚIONALĂ A STATELOR PENTRU ACTIVITĂȚI LICITE <i>PER SE</i>.....	153
CAPITOLUL V. SPECIFICUL SANȚIUNILOR ÎN DREPTUL INTERNAȚIONAL	166
1. Caracteristici	166
2. Clasificare	166
CAPITOLUL VI. ORGANIZAȚIILE INTERNAȚIONALE INTERGUVERNAMENTALE	
– SUBIECTE DERIVATE DE DREPT INTERNAȚIONAL –	220
1. Noțiune și clasificare	220
2. Actul constitutiv al organizațiilor internaționale interguvernamentale	222
3. Personalitatea juridică a organizațiilor internaționale	224
4. Participanții la activitățile organizațiilor internaționale interguvernamentale	240
5. Structura instituțională	244
6. Funcționarea organizațiilor internaționale interguvernamentale....	247
7. Răspunderea organizațiilor internaționale interguvernamentale....	249
CAPITOLUL VII. ORGANIZAȚIA NAȚIUNILOR UNITE	270
1. Constituirea, scopurile și principiile ONU	270
2. Membrii ONU	274
3. Structura instituțională a ONU	275
CAPITOLUL VIII. INSTITUȚIILE SPECIALIZATE DIN CADRUL ONU	306
1. Noțiune	306
2. Relația instituțiilor specializate cu ONU	307
3. Clasificare	307
CAPITOLUL IX. ORGANIZAȚII EUROPENE ȘI EUROATLANTICE	314
1. Consiliul Europei	314
2. Organizația Tratatului Atlanticului de Nord.....	317
BIBLIOGRAFIE	321

CAPITOLUL I

SOLUȚIONAREA PAȘNICĂ A DIFERENDELOR

1. Principiul soluționării pașnice a diferendelor
2. Noțiunea de „diferend”
3. Soluționarea pe cale pașnică a diferendelor: mijloacele politico-diplomatice
4. Soluționarea pe cale pașnică a diferendelor prin mijloace juridictionale
5. Soluționarea diferendelor în cadrul organizațiilor internaționale

1. PRINCIPIUL SOLUȚIONĂRII PAȘNICE A DIFERENDELOR

Principiile fundamentale ale dreptului internațional sunt consacrate în:

1. Carta Organizației Națiunilor Unite¹

– art. 2 conține principiile în temeiul cărora organizația poate acționa pentru a-și îndeplini scopurile, și anume: principiul egalității suverane; principiul îndeplinirii cu bună-credință a obligațiilor internaționale – *acta sunt servanda*; **principiul soluționării pe cale pașnică a diferendelor internaționale**; principiul nerecurgerii la forță sau la amenințarea cu forța; principiul cooperării.

Art. 2 alin. (3) Carta ONU:

„Toți Membrii Organizației vor rezolva diferendele lor internaționale prin mijloace pașnice, în așa fel încât pacea și securitatea internațională, precum și justiția să nu fie puse în primejdie”.

2. Declarația asupra principiilor dreptului internațional privind relațiile prietenești și de cooperare dintre state, conform Cartei Națiunilor Unite din anul 1970²

– cuprinde 7 principii fundamentale, și anume: principiul nerecurgerii la amenințarea cu forța sau la folosirea forței; **principiul rezolvării diferendelor**

¹ Din anul 1945.

² Rezoluția Adunării Generale a ONU nr. 2625 (XXV) 24 octombrie 1970, la sesiunea a XXV-a (1970) jubiliară a Adunării Generale a ONU.

internaționale prin mijloace pașnice; principiul neamestecului în treburile interne ale statelor; principiul cooperării; principiul autodeterminării; principiul egalității suverane a statelor; principiul îndeplinirii cu bună-credință a obligațiilor internaționale – *pacta sunt servanda*.

Principiul rezolvării diferendelor internaționale prin mijloace pașnice – în temeiul acestui, statele trebuie să soluționeze diferendele internaționale prin mijloace pașnice, astfel încât pacea și securitatea internațională, precum și justiția, să nu fie puse în pericol. Astfel, statele trebuie să identifice o soluționare echitabilă a diferendelor lor internaționale apelând la: negociere; anchetă; mediere; conciliere; arbitraj; rezolvare judiciară; organisme sau acorduri regionale ori la alte mijloace pașnice la alegerea lor.

Părțile la un diferend internațional au obligația, în cazul în care nu ar ajunge la o soluție printr-unul dintre mijloacele pașnice, de a continua să caute o soluționare a diferendului lor prin alte mijloace pașnice asupra cărora ele vor conveni. Statele implicate într-un diferend internațional, dar și celelalte state, trebuie să se abțină de la orice act susceptibil să agraveze situația, astfel încât să nu pună în pericol pacea și securitatea internațională.

Diferendele internaționale trebuie să fie rezolvate pe baza egalității suverane a statelor și în conformitate cu principiile liberei alegeri a mijloacelor. Recurgerea la o procedură de rezolvare sau acceptarea unei astfel de proceduri liber consimțită de către state în ceea ce privește un diferend la care ele sunt părți, sau un diferend la care ele ar putea fi părți în viitor, nu poate fi considerată ca fiind incompatibilă cu egalitatea suverană.

3. Declarația privind principiile care guvernează relațiile reciproce dintre statele participante³

– consacră, pe lângă cele 7 principii înscrise în Declarația din anul 1970, încă 3, după cum urmează: principiul inviolabilității frontierelor; principiul integrității teritoriale; principiul respectării drepturilor omului și libertăților fundamentale.

Principiul reglementării pașnice a diferendelor obligă statele să-și reglementeze diferendele dintre ele prin mijloace pașnice, astfel încât să nu fie puse în pericol pacea, securitatea internațională și justiția. Statele se vor

³ Parte integrantă a *Actului final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa*, elaborat la Helsinki la 1 august 1975.

strădui, cu bună-credință și într-un spirit de cooperare, să ajungă la o soluție rapidă și echitabilă pe baza dreptului internațional. În acest scop, statele pot recurge la mijloace precum: negocierea; ancheta; medierea; concilierea; arbitrajul; reglementarea judiciară sau la alte mijloace pașnice la alegerea lor, inclusiv orice procedură de reglementare convenită anterior diferendelor la care sunt părți.

În cazul în care nu se ajunge la o soluție prin folosirea unuia din mijloacele pașnice menționate, părțile aflate în diferend trebuie să identifice un mijloc reciproc acceptabil pentru a reglementa pașnic diferendul.

Statele părți la un diferend au obligația de a se abține de la orice acțiune care ar putea agrava situația, astfel încât să pună în pericol menținerea păcii și securității internaționale și prin aceasta să facă mai dificilă reglementarea pașnică a diferendului.

1. Ordonanța CIJ pronunțată în cauza privind activitățile militare și paramilitare desfășurate în și împotriva Nicaragua⁴: *„Guvernele Statelor Unite ale Americii și ale Republicii Nicaragua vor veghea, fiecare în parte, ca să nu fie luată nicio măsură, de niciun fel, care ar putea agrava sau extinde diferendul supus Curții”.*

Prin Ordonanța din 10 mai 1984, Curtea Internațională de Justiție a stabilit măsuri provizorii în cauza introduse de Republica Nicaragua împotriva Statelor Unite ale Americii, având ca obiect răspunderea internațională pentru activități militare și paramilitare desfășurate în și împotriva teritoriului nicaraguan. Nicaragua a susținut că Statele Unite au încălcat dreptul internațional prin sprijinirea forțelor armate paramilitare, prin atacuri asupra infrastructurii sale și prin minarea porturilor sale.

Curtea a constatat, cu titlu preliminar, că dispune de o bază prima facie de competență pentru a examina cererea, în temeiul declarațiilor de acceptare a jurisdicției obligatorii formulate de cele două state, în conformitate cu articolul 36 din Statutul CIJ. Fără a se pronunța definitiv asupra competenței

⁴ *Military and Paramilitary Activities in and against Nicaragua (Nicaragua v. United States of America)*, Provisional Measures, ordonanța din 10 mai 1984, C.I.J., Reports 1984, p. 169. (<https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/70/070-19840510-ORD-01-00-BI.pdf>, accesat la 15 ianuarie 2026).

sau asupra fondului cauzei, Curtea a apreciat că există un risc real și iminent de prejudiciu grav adus drepturilor invocate de Nicaragua, justificând, astfel, indicarea măsurilor provizorii.

În consecință, Curtea a comunicat Statelor Unite să înceteze imediat și să se abțină de la orice acțiune care ar putea restrânge accesul statului Nicaragua la porturile sale, inclusiv, în mod expres, de la plasarea de mine navale. Curtea a subliniat că astfel de acte pot aduce atingere gravă suveranității statului reclamant și pot pune în pericol navigația internațională și comerțul maritim pașnic.

Totodată, Curtea a reafirmat principiile fundamentale ale dreptului internațional general, reținând că dreptul la suveranitate și la independență politică, de care se bucură Nicaragua asemenea oricărui alt stat, trebuie să fie pe deplin respectat. Curtea a precizat că aceste drepturi nu trebuie să fie compromise prin activități contrare principiului interzicerii amenințării sau folosirii forței, precum și principiului neintervenției în treburile care țin de jurisdicția internă a unui stat.

În plus, Curtea a impus ambelor părți obligația generală de a se abține de la orice măsură, de orice natură, care ar putea agrava sau extinde diferendul supus Curții spre soluționare ori care ar putea aduce atingere drepturilor celeilalte părți în legătură cu executarea unei eventuale hotărâri a Curții. Această obligație urmărește să asigure integritatea procedurii judiciare internaționale și să prevină deteriorarea situației până la soluționarea definitivă a cauzei.

În final, Curtea a decis ca procedura să continue cu examinarea, într-o primă etapă, a chestiunilor privind competența sa și admisibilitatea cererii Nicaragua.

2. NOȚIUNEA DE „DIFEREND”

Diferend internațional = „o neînțelegere sau un dezacord declarat între două sau mai multe state cu privire la un drept, o pretenție sau un interes”⁵.

⁵ Adrian Năstase, Bogdan Aurescu, *Drept internațional public. Sinteze*, ed. 10, Ed. C.H. Beck, București, 2025, p. 349.

Hotărârea CIJ pronunțată în cazul Camerunul de Nord⁶: „În opinia Curții, este suficient să se constate că, având în vedere faptele, deja, expuse în prezenta hotărâre, pozițiile opuse ale părților în ceea ce privește interpretarea și aplicarea articolelor relevante din Acordul de tutelă **relevă existența**, între Republica Camerun și Regatul Unit, la data cererii, a **unui diferend** pe care îl au în sensul acceptat de jurisprudența actuală și a fostei instanțe”⁷.

Cauza a fost introdusă în fața Curții Internaționale de Justiție de Republica Camerun împotriva Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, având ca obiect statutul teritoriului Camerunului de Nord (Septentrional), aflat anterior sub administrație britanică în cadrul regimului de tutelă al Organizației Națiunilor Unite. Camerunul a susținut că Regatul Unit nu și-ar fi îndeplinit corect obligațiile internaționale în administrarea teritoriului și în organizarea plebiscitelor care au condus la alipirea acestuia la Nigeria.

Contextul cauzei este strâns legat de procesul de decolonizare. Camerunul Septentrional făcea parte din teritoriile administrate sub mandat, ulterior sub tutelă, iar în anul 1961 au fost organizate plebiscite sub supravegherea ONU pentru a decide viitorul teritoriului: fie integrarea în Republica Camerun, fie alipirea la Federația Nigeriei. Rezultatul plebiscitelor a condus la alipirea Camerunului Septentrional la Nigeria, decizie pusă în aplicare prin rezoluții ale Adunării Generale a ONU.

Republica Camerun a sesizat Curtea Internațională de Justiție solicitând, în esență, să se constate încălcarea, de către Regatul Unit, a obligațiilor sale ca putere care administrează și să se declare nulitatea sau nelegalitatea procesului care a dus la pierderea teritoriului. Camerunul a susținut că drepturile sale juridice au fost afectate și că problema rămânea una de natură juridică, susceptibilă de examinare de către Curte.

Curtea a analizat, în primul rând, problema competenței și a admisibilității cererii. Fără a intra pe fondul pretențiilor formulate de Camerun, CIJ a reținut că situația juridică a teritoriului Camerunului Septentrional era, deja, definitiv reglementată prin deciziile organelor competente ale ONU și prin realizarea efectivă a integrării teritoriale. Curtea a subliniat că mandatul de

⁶ *Affaire du Cameroun septentrional (Cameroun c. Royaume-Unie)*, Exceptions préliminaires, hotărârea din 2 decembrie 1963, C.I.J. Recueil 1963, p. 15 (<https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/48/048-19631202-JUD-01-00-FR.pdf>, accesat la 10 ianuarie 2026).

⁷ *Ibidem*, p. 27.

tutelă încetase și că nu mai exista un regim juridic susceptibil de a fi modificat printr-o hotărâre judiciară.

Un element important al raționamentului Curții a fost absența unui „obiect al diferendului” susceptibil de soluționare. Curtea a considerat că nu mai exista un litigiu actual privind drepturi sau obligații juridice care să poată fi tranșat printr-o hotărâre cu efect practic. În acest context, CIJ a afirmat că nu este rolul său să se pronunțe asupra unor chestiuni pur istorice, politice sau abstracte, atunci când o hotărâre nu ar produce consecințe juridice concrete.

În consecință, prin hotărârea din 2 decembrie 1963, Curtea a decis să nu se pronunțe asupra fondului cauzei, constatând că cererea Republicii Camerun nu era susceptibilă de examinare judiciară în stadiul respectiv. Cauza a fost, astfel, închisă fără o constatare a răspunderii Regatului Unit.

Curtea Permanentă de Justiție Internațională:

Diferend = „un dezacord asupra unei probleme de drept sau de fapt, o opoziție de teze juridice sau de interese între state”.

2. Aviz consultativ⁸: „Curtea constată că «existența unui diferend internațional trebuie stabilită în mod obiectiv». În cauza *Mavrommatis – Concesiunile Palestinei*, Curtea Permanentă de Justiție Internațională a definit un **diferend** ca fiind „un dezacord asupra unei chestiuni de drept sau de fapt, o contradicție, o opoziție de opinii sau de interese juridice între două persoane”. De atunci, această definiție a fost aplicată de mai multe ori”⁹.

Avizul consultativ a fost solicitat de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite și viza interpretarea Acordului încheiat, la 26 iunie 1947, între ONU și Statele Unite, în calitate de stat gazdă, care reglementează funcționarea și drepturile Organizației la sediul său. Problema principală a constat în refuzul autorităților americane de a acorda viză unui reprezentant al Organizației pentru Eliberarea Palestinei (OEP), invocând motive de securitate națională și legislația internă privind combaterea terorismului. ONU a susținut că acest refuz contravine obligațiilor asumate de Statele Unite prin Acord, afectând funcționarea Organizației.

⁸ *Applicabilité de l'obligation d'arbitrage en vertu de la section 21 de l'Accord du 26 juin 1947 relatif au siège de l'Organisation des Nations Unies*, Avizul consultativ din 26 aprilie 1988, C.I.J. Recueil 1988, p. 12 (<https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/77/077-19880426-ADV-01-00-FR.pdf>, accesat la 23 ianuarie 2026).

⁹ *Ibidem*, p. 27, para. 35.

Curtea Internațională de Justiție a analizat dacă Statele Unite aveau obligația de a accepta o procedură juridică de soluționare a diferendului. CIJ a reținut că Acordul încheiat între ONU și Statele Unite este obligatoriu din punct de vedere juridic, impunând statului gazdă să respecte drepturile Organizației și să faciliteze activitatea acesteia. Orice diferend privind interpretarea sau aplicarea Acordului trebuie soluționat prin mijloace juridice, indiferent de poziția statului gazdă asupra fondului litigiului.

Curtea a subliniat că dreptul intern al statului gazdă sau motivele de securitate națională nu pot exonera Statele Unite de obligațiile internaționale asumate, reafirmând principiul priorității dreptului internațional asupra dreptului intern în materie de tratate. CIJ a clarificat că respectarea obligațiilor asumate de Statele Unite este esențială pentru funcționarea independentă și eficientă a ONU la sediul său.

Prin intermediul avizului s-a stabilit că Statele Unite trebuie să participe la procedura juridică de soluționare a diferendului cu ONU, indiferent de opinia sa cu privire la legalitatea refuzului de viză. Curtea nu s-a pronunțat asupra fondului problemei (dacă refuzul de viză era justificat sau nu), limitându-se strict la obligația juridică de a recurge la procedura de soluționare.

3. Hotărârea CIJ pronunțată în cauza Timorul de Est¹⁰: „Curtea amintește că, în sensul acceptat în jurisprudența sa și în cea a predecesoarei sale, un diferend este un dezacord asupra unei chestiuni de drept sau de fapt, un conflict, o opoziție de teze sau interese juridice între părți”¹¹.

Această cauză a fost introdusă de Republica Portugheză împotriva Australiei, în legătură cu semnarea Acordului privind frontierele maritime dintre Australia și Indonezia (Treaty on Certain Maritime Arrangements in the Timor Sea – CMATS, 1989). Portugalia, care se considera drept stat administrativ al Timorului de Est înainte de ocuparea indoneziană, a susținut că Australia, prin semnarea acordului cu Indonezia, a încălcat drepturile suverane ale Timorului de Est și principiile dreptului internațional, inclusiv

¹⁰ *Timor Oriental (Portugal c. Australie)*, hotărârea din 30 iunie 1995, C.I.J. Recueil 1995, p. 90 (<https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/84/084-19950630-JUD-01-00-FR.pdf>, accesat la 23 ianuarie 2026).

¹¹ *Ibidem*, pp. 99-100, para. 22.

dreptul la autodeterminare. Portugalia a solicitat Curții să constate faptul că Australia avea obligația de a se abține de la orice acțiune care să prejudicieze drepturile Timorului de Est.

Curtea a trebuit să răspundă la întrebarea dacă avea competența să judece cazul. Esența litigiului a fost că Timorul de Est era sub ocupație indoneziană la momentul respectiv, iar Australia susținea că nu putea exista un litigiu cu privire la drepturile unui stat care nu era recunoscut internațional în mod efectiv, iar Timorul de Est nu putea să participe la procedură. În plus, Indonezia nu a fost parte în cauză și nu a recunoscut jurisdicția CIJ.

CIJ a decis că nu avea competența să judece fondul cauzei, pentru următoarele motive:

– Indonezia nu consimțise la jurisdicția Curții și era parte esențială a diferendului;

– exista o problema referitoare la autodeterminare, pe de o parte, și la suveranitate, pe de altă parte, care nu poate fi soluționată fără participarea Indoneziei;

– lipsa consimțământului Indoneziei face imposibilă examinarea cererii Portugaliei fără încălcarea principiului consensual al jurisdicției CIJ.

Prin urmare, cauza a fost respinsă fără soluționarea fondului.

4. Hotărârea CIJ pronunțată în cauza privind frontiera terestră și maritimă între Camerun și Nigeria¹²: „Curtea amintește că: având înțelesul acceptat în jurisprudența sa și a predecesoarei sale, **un diferend este un dezacord asupra unei chestiuni de drept sau de fapt, un conflict, o opoziție de teze juridice sau de interese între părți**”¹³.

Cauza a fost introdusă la Curtea Internațională de Justiție, în anul 1994, de către Camerun împotriva Nigeriei la Curtea Internațională de Justiție. Obiectul sesizării l-a reprezentat stabilirea definitivă a frontierei terestre și maritime între cele două state, precum și soluționarea conflictelor legate de regiunea peninsulară Bakassi, bogată în resurse petroliere și de pescuit. Disputa a apărut în urma neclarităților istorice legate de tratatele coloniale

¹² *Frontière terrestre et maritime entre le Cameroun et le Nigéria, exceptions préliminaires, hotărârea din 11 iunie 1998, C.I.J. Recueil 1998, p. 275 (<https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/94/094-19980611-JUD-01-00-FR.pdf>, accesat la 23 ianuarie 2026).*

¹³ *Ibidem*, p. 314, para. 87.

britanico-germane și a administrării teritoriale în perioada colonială și postcolonială.

Curtea a trebuit să stabilească:

- linia exactă a frontierei terestre între Camerun și Nigeria;*
- linia frontierei maritime, inclusiv drepturile asupra Golfului Bonny și zonei maritime adiacente;*
- statutul și suveranitatea asupra peninsulei Bakassi;*
- obligațiile celor două state privind implementarea hotărârii și menținerea păcii.*

CIJ a examinat documentele istorice (tratate, acte coloniale, hărți), probele prezentate de părți și argumentele privind administrarea efectivă a teritoriilor. În plus, Curtea a ținut cont de principiul respectării dreptului internațional cutumiar și al stabilității frontierei în Africa post-colonială.

Prin hotărârea din 10 octombrie 2002, Curtea a stabilit:

- frontiera terestră: Camerun și Nigeria trebuie să respecte delimitările istorice și administrative;*
- Peninsula Bakassi: suveranitatea aparține Camerunului, iar Nigeria trebuie să cedeze controlul teritorial, cu protecția drepturilor locuitorilor;*
- frontiera maritimă: CIJ a trasat linia de frontieră maritimă, clarificând drepturile de explorare și exploatare a resurselor maritime;*
- Curtea a impus părților obligația de a respecta decizia și de a coopera, inclusiv prin ajustări administrative și protecția populației civile.*

*

* *

– noțiunea de «diferend» nu trebuie confundată cu noțiunea de «situație».

Situația = o stare de fapt care „ar putea duce la fricțiuni internaționale sau ar putea da naștere unui diferend”¹⁴.

– diferende juridice: interpretarea unui tratat; orice problemă de drept internațional; existența oricărui fapt care, dacă ar fi stabilit, ar constitui încălcarea unei obligații internaționale; natura și întinderea despăgubirilor datorate pentru încălcarea unei obligații internaționale (potrivit art. 36 din Statutul Curții Internaționale de Justiție).

Art. 36 alin. (2) din Statutul Curții Internaționale de Justiție: „2. Statele părți la prezentul Statut vor putea oricând să declare ca recunosc ca

¹⁴ Art. 34 din Carta ONU.

obligatorie *ipso facto* și fără o convenție specială, în raport cu orice alt stat care accepta aceeași obligație, jurisdicția Curții pentru toate diferendele de ordin juridic având ca obiect:

- a. interpretarea unui tratat;
- b. orice problemă de drept internațional;
- c. existența oricărui fapt care, dacă ar fi stabilit, ar constitui încălcarea unei obligații internaționale;
- d. natura sau întinderea reparației datorate pentru încălcarea unei obligații internaționale”.

– **diferende politice**: contradicția nu are teme juridic, ci reprezintă pretenții care nu au corespondent în dreptul pozitiv.

3. SOLUȚIONAREA PE CALE PAȘNICĂ A DIFERENDELOR: MIJLOACELE POLITICO-DIPLOMATICE

„Reglementarea pașnică a diferendelor impune statelor părți la diferend, ca și altor state, o serie de obligații corelative, dintre care sunt de reținut:

(1) În cursul procesului de reglementare pașnică, statele părți la un diferend internațional, ca și alte state, trebuie să se abțină de la orice act susceptibil de a agrava situația.

(2) Din moment ce reglementarea pașnică s-a impus ca principiu fundamental al dreptului internațional, ambelor părți le revine obligația să soluționeze litigiul pe cale pașnică.

(3) Se impune respectarea riguroasă a principiului libertății părților de alegere a modalităților acestei reglementări.

(4) Diferendele trebuie soluționate în conformitate cu principiile specifice justiției și dreptului internațional”¹⁵.

Proceduri nejurisdicționale = mijloace politico-diplomatice (negocierea, bunele-oficii, medierea, ancheta și concilierea).

Proceduri jurisdicționale = arbitrajul și instanțele instituționalizate. Tot în cadrul procedurilor jurisdicționale sunt incluse apelarea la organizații internaționale în vederea soluționării diferendului.

¹⁵ **Raluca Miga Beșteliu**, *Drept internațional public*, vol. II, ed. 2, Ed. C.H. Beck, București, 2014, p. 2.

Recurgerea la mijloacele politico-diplomatice este o modalitate prin care statele părți la un diferend apelează la canale diplomatice în vederea soluționării neînțelegerii dintre ele.

Mijloacele politico-diplomatice de soluționare a diferendelor internaționale se caracterizează prin faptul că ele facilitează un acord între părți, care nu este obligatoriu pentru acestea, accentul fiind pus pe „poziția lor formală în fața legii”¹⁶. Mijloacele politico-diplomatice sunt flexibile, iar părțile la un diferend exercită control deplin asupra acestor proceduri. Aceste mijloace includ negocierea, bunele oficii, ancheta și concilierea.

A. Negocierea¹⁷

- prima procedură diplomatică de soluționare pașnică;
- este un demers necesar oricărei tentative de a reglementa un diferend;
- se pot desfășura prin contacte și tratative între reprezentanții părților, ca și prin schimburi de documente scrise;
- negociatorii sunt, în general, funcționari ai ministerelor afacerilor externe, membrii ai misiunilor diplomatice, membrii ai guvernelor sau alte personalități care au experiența și prestigiul în domeniile ce formează obiectul negocierilor;
- unul dintre avantajele negocierilor este acela că ele se pot relua la nivele diferite de reprezentare;
- negocierile trebuie să se desfășoare cu bună credință, adică cu intenția reală de a se ajunge la o soluție reciproc acceptabilă. Obligația de a negocia nu implică obligația de a se ajunge neapărat la o soluție acceptabilă;
- durata negocierilor variază în funcție de împrejurările concrete ale fiecărui caz, putând să dureze doar câteva zile sau mai mulți ani. Prin tratate internaționale se stabilesc uneori termene limită.

1. Hotărârea CIJ pronunțată în cauza *Platoul continental din Marea Nordului*¹⁸: „Părțile au obligația de a intra în negocieri cu scopul de a ajunge

¹⁶ Alina Kaczorowska, *Public International Law*, 4th edition, Routledge, New York, 2010, p. 622.

¹⁷ Caracteristicile sunt adaptate după Adrian Năstase, Bogdan Aurescu, *op. cit.*, pp. 350-351.

¹⁸ *North Sea Continental Shelf*, hotărârea din 20 februarie 1969, I.C.J. Reports 1969, p. 3 (<https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/52/052-19690220-JUD-01-00-BI.pdf>, accesat la 15 ianuarie 2026).